

LUTHERIN ANTI II

Väinö Hotti

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

”Kun Herramme ja Mestariimme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., niin hän tahtoo, että uskovaisen koko elämä on oleva parannusta” (Luther, 1. teesi, 1517).

9. Monta taistelurintamaa

Teh.VHn

Luther joutui heiluttamaan peistä moneen suuntaan: **1. Perkele, maailma ja oma liha. 2. Katolinen kirkko. 3. Uudestikastajat. 4. Hurmahenget. 5. Omavanhurskaat. 6. Valheveljet. 7. Antinomistit.**

Tämän päivän teologien tulisi uskon puolustamisessa (apologia) ottaa mallia Martti Lutherista. Uskon puolustamiseen liittyy olennaisena osana sekä **oikean opin esittäminen että väärän kumoaminen. Vastuu tästä on lähinnä teologien ja heitä kouluttavan teologisen tiedekunnan.** Toisaalta, kun tänään on merkillä pantavaa teologien toimetttömyys ja laiskuus tällä saralla, ehkä on aika MAALLIKKOTEOLOGIEN astua esiin.

10. Kiistelty mies

Muutamille suomalaisille Luther on lähes ”paavi”. He ovat ”hirttäytyneet Lutheriin”. Seuraavat suomalaiset yhteisöt ovat Lutherin suhteen vähintäänkin ”löyhässä hirressä”:

- **Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko (STLK)**
- **Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (SLEY)**
- **Suomen Luther – säätiö**
- **Lähetysshiippakunta**

*”Sellaisissa kohdissa, joissa näyttää olevan ristiriitoja Raamatun ja Lutherin välillä, ei luterilainen kirkko luonnollisestikaan voi ratkaista asioita Lutherin eduksi Raamattua vastaan. **Se ei ole sidottu Lutherin auktoriteettiin, vaan Raamatun auktoriteettiin**” (Tiililä, Kristilliset kirkot ja muut yhteisöt, s.224).*

(nettikuva)

OSMO TIILILÄ

3.3.1904 – 16.12.1972

Luther antaa tässäkin meille oivan esimerkin: Hän on ”hirressä”
Raamattuun, Kristukseen ja - Paavaliin!

Monelle suomalaiselle Luther ei merkitse juuri mitään; toki hän kuuluu jollakin tavalla historian merkittäviin henkilöihin.

Vapaissa suunnissa Luther voi olla punainen vaate. Siellä ei lainkaan kallisteta korvaa mihinkään, joka viittaa Lutheriin. He kilvoittelevat puhdistukseen uskonelämänsä Lutherista. He ovat Lutherin suhteen parantumattoman ”allergisia”. Toisaalta nämä samaiset henkilöt saattavat heittää kaikki muutkin hengelliset auktoriteetit syrjään. He haluavat pitäytyä yksin Kristukseen ja yksin Raamattuun. He ovat hurmahenkiä; **Havukka-ahon ajattelijoita!** Kaikkia hurmahenkiä yhdistää ”auktoiteetti-viha”, heitä ohjaavat **unet, näyt ja ilmestykset**.

He ovat ”itseänsä täynnä”, eivätkä ole kenenkään opetuksen tarpeessa.

Eräs Lutherin tärkeimmistä taistelurintamista oli taistelu **hurmahenkiä vastaa**. Tämän päivän Suomessa karismaattisuus ja hurmahenkisyys lyövät usein kättä toisillensa – valitettavasti! Vapaiden suuntien torjuva asenne luterilaisuuden suuntaan kytkeytyy edelleenkin usein **KASTEKYSYMYK-SEEN!**

*”kuuluisin katolinen Luther - tutkija – ja Lutherin pilkkaaja **Denifle**, huudahti nähdessään erään Cranachin maalaaman Luther- kuvan: **’Luther, sinussa ei ole mitään jumalallista’**” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther. s.150).*

”Galatalaiskirjeen laajemmassa selityksessään v.1531 hän (Luther) tunnustaa lyhyesti ja sitovasti: ”Olen elänyt siveellisesti” (Kares, Luther, s.276).

”Koko Lutherin elämässä ei ollut pienintäkään aistillisuuden tahraa” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther,s.156).

”Luther voi kyllä toisinaan olla karkeasanainen, mutta hän ei ollut milloinkaan rivo” (emt.s.157).

”Tuntuu näin ollen suoranaiselta ivalta kun paheksutaan Lutherin karkeita sanontatapoja, mutta ei sanallakaan moitita sitä kirkkoa, joka tahtoi polttaa Lutherin ja asevoimalla ja polttoroviolla tuhota hänen kannattajansa” (155).

11. Monitahoinen Luther

Osin historiallisesta tilanteesta johtuen Luther joutui ottamaan kantaa lähes kaikkeen ”taivaan ja maan välillä”. Tässä mielessä Luther oli arvostelijoilleen erinomainen ”maalitaulu”. Välistä hän kannanotoissaan onnistui, mutta epäonnistumisiakin tuli. Lutherin puheissa ja teoksissa on eri tasoista tuotetta: on erinomaista lähes kuolematonta, on taas aikaansa sidottua, jopa aivan alapuolella kaiken arvostelun.

On siis ”kultaa ja multaa”; Raamattu antaa ohjeen:

”mutta koetelkaa kaikki, pitäkää se, mikä hyvää on” (1. Tess.5:21).

12. Varjoja

Suurilla ihmisillä on ”suuret varjot”. Luther sai tahroja kilpeensä juutalaiskysymyksessä, suhtautumisessa uudesti kastajiin, talonpoikaiskapinasta sekä maakreivi Filipin kaksinnaimisesta. Katolinen kirkko käynnisti aikoinaan parjauskampanjan Lutherin maineen mustaamiseksi. Nämä meidän tulee jättää omaan arvoonsa. Lutheria arvioitaessa on tärkeä huomata **SUURET LINJAT**. Oleellista on saada hänestä **KOKONAISKUVA**. **Yksityiskoh-tiin takertuminen johonkin johtaa varmasti harhaan**. Yleisesti on mm. tiedossa, kuinka Luther **esimerkillisesti hoiti perhettään**.

13. Valontuoja

Tarkempi Lutheriin tutustuminen pakottaa kuitenkin myöntämään muutamia tosi asioita. Hänellä on ollut historian kulkuun merkittävä vaikutus. Kirkkohistoria on erikoisesti saanut kokea Lutherin myllerryksen. Luther oli valtava ”työmyyrä”. On ihailtava sitä kirjamäärä, jotka hän on kirjoittanut. Tietokoneaikana määrä olisi ollut vielä paljon suurempi. Hän oli JOHANNES KASTAJAN tavoin ”loistava lamppu”- ja parannussaarnaja!

”Hän oli palava ja loistava lamppu, mutta te tahdoitte ainoastaan hetken iloitella hänen valossansa” (Joh.5:35).

14. Hengen jättiläinen

”Aikoja sitten eläneistä ihmisistä ei kukaan liene jättänyt jälkeensä niin paljon tietoja itsestään kuin Martti Luther...Luther kirjoitti itse noin 450 kirjaa...Pintapuolisen arvion mukaan hänen tuotantaan on mainitussa suuressa laitoksessa noin seitsemänkymmentätuhatta sivua...Säilyneitä saarnoja on, kuten sanottu, noin kolmetuhatta ja hänen kirjoittamiaan kirjeitä noin kaksituhatta 10 kuusisataa. Ylioppilaiden muistiin merkittävien pöytäpuheiden määrä nousee yli kahdeksan tuhannen” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, ss.25-27).

”Ei kukaan ajatteleva ihminen voi katsella suurta Weimarin laitosta, jossa 103 nidettä kertoo yhden ainoana ihmisen henkisestä perinnöstä, yhtymättä erään Lutherin tutkijan lausumaan: ‘Hän oli suitseva tulivuori’ (emt.s.28).

Kun tutustuu kokonaisvaltaisesti Lutheriin, hänen mittasuhteensa muihin historian merkkihenkilöihin tulee esille. Hän on ”päätänsä pitempi” kaikkia muita. Vaikka Luther meni harhaan muutamissa teologisissakin lausunnoissa, siitä huolimatta hän on teologina voittamaton. Kukaan kirkkohistorian opettaja ei yllä lähellekään Lutherin tasoa; Luther painii omassa sarjassaan! Tuskin löytyy ketään muuta henkilöä, jolla maailmanhistorian kulkuun Jeesuksen ja apostolien jälkeen olisi ollut suurempi vaikutus. **Lutherin jämerät opetukset peittyvät tämän päivän kirkolliset kentässä ekumeenisten kaikkein kukkien kukkimisen alle.**

15. Lutherin morsian

Lutherin morsian Luther kirjoitti monia kirjoja, joissa uskonelämää käsiteltiin. Hänen tunnetuimpia kirjoja lienevät mm. **Huonepostilla, Sidottu ratkaisovalta ja Vähä katekismus.**

*”Kirjassa (Vähä katekismus) ei ole vähintäkään luterilaisen kirkon korostusta...**Sen sanoma on osoitettu koko kristikunnalla ja se soveltuu kaikille kristityille**” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli,s.38).*

*”Luther nimitti Galatalaiskirjeen selitystä ”parhaimmaksi kirjakseen”. Hän nimitti sitä ”omaksi kirjeekseen, jonka kanssa hän oli kihloissa, **Katarina von Borakseen**”.*

Ken haluaa päästä Lutherin ”sisälliseen tuntemiseen” **hänen on ehdottomasti tutustuttava tähän kirjaan.** Siinä vanhurskauttamisoppi avautuu eteemme **kristallinkirkkaana.** Siinä pääsemme uskonpuhdistuksen tuoreille alkulähteille. Jos ei olisi muihin Lutherin kirjoihin tutustunutkaan, pelkästään tämän kirjan pohjalta voi sanoa kaiken oleellisen Lutherin teologiasta. On myös huomioitava, että Lutherin teksti on siinä määrin vahvaa ruokaa, ettei kertalukeminen riitä, vaan Lutherin kirjoihin on palattava yhä uudelleen ja niitä - opiskeltava. Ja mikä oleellista, Lutherin opetus olisi otettava vakavasti myös varsinaisessa seurakuntaopetuksessa.

16. Lutherin saarna

Luther painotti saarnan keskeisyyttä jumalanpalveluksessa. Hän vieroksui prameita liturgisia menoja. **Tänään olemme luisumassa takaisin liturgiavoittoiseen jumalanpalvelukseen.** Katolisen esikuvan mukaan olemme ottaneet sieltä ”messu” – nimenkin. Tämä on kumarrus katoliselle kirkolle – paavin jalkojen pesemistä ja **Lutherin muiston häpäisemistä!**

*”**Martti Lutherin erityinen voima saarnaajana oli siinä, että hän pani koko persoonallisuutensa panoksen julistukseensa.** Hänestä voidaan todella sanoa, ettei hän saarnatessaan vain opettanut ja julistanut, vaan hän eli koko olemuksellaan saarnoissaan. Hän ei antanut kuulijoilleen vain jotakin*

sellaista, mitä hän oli muilta oppinut, vaan hän jakoi sisintä itseään, oma sydäntään” (Kares, Luther, s.395).

*”Astuessani saarnatuoliin sanon itselleni: Martti, **muista että olet korkeimman Jumalan lähettiläs**. Puhu siis hänen nimessään ja hänen puolestansa. Tästä on seurauksena, etten minä kiinnitä huomiotani mihinkään maailmassa **enkä pelkää sanoa totuutta**. Mutta tästä syystä en voi myöskään olla ylpeä tai kunnianhimoinen. En puhu kenenkään suosiota tavoitellen enkä kenenkään mielennouteeksi, en edes itsenikään. **Jumala voi mieluummin sallia ylpeyttä ja kunnianhimoa missä muussa säädysssä tahansa kuin saarnaajan**. Pyhän Raamatun edessä tulee jokaisen nöyrytyä ja antaa kunnia yksin Jumalalle” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther, s.104).*

”Varo sen tähden pyrkimästä sellaiseen puhtauteen, ettet enää omissa silmissäsi tahdo näyttää syntiseltä, - et enää sellainen olla. Kristus asuu näet vain syntisten luona” (Kares, Luther, s.380).

*”Olkootpa piispat ja papit muuten kuinka pyhiä ja autuaita tahansa, tässä yhdessä asiassa he ovat veltoja – ja vieläpä melkein kaikki. Heillä ei ole huolta totuuden sanan oikeasta saarnasta. Ja **niinpä onkin varmaa, että heidät kerran luetaan susien eikä paimenten joukkoon**” (emt.s.393).*

17. Jumalan hullu

Luther oli oppinut mies, mutta hänelle olivat auenneet Raamatusta myös uskon näköalat:

”hän tuntee, että hänen elämänsä korkeimpia hetkiä ovat ne, kun Jumala oli ”tehnyt hänet hulluksi” (Kares. Luther, s.95).

*””Kyllä Jumala auttaa` tai vastasi leikkisästi: ‘Jumala on **hullujen holhooja**’” (emt.s.155).*

*”Ja kuta viisaampia, oikeudenmukaisempia ja pyhempää ihmiset ovat Kristuksetta, **sitä en enemmän he vahingoittavat evankeliumia**” (Gal.kirj. sel., s.59).*

*”En tahdo enää puhua tuon pedon kanssa, sillä on niin syvä katse ja **kummallisia mietteitä päässä**” (kardinaali Cajetanus) (Kares, Luther, s.90).*

*”Paavalikin sanoo evankeliumia ristiinnaulitusta Kristuksesta mm. ristin sanaksi ja **tyhmäksi saarnaksi**” (Gal. kirj. sel., s.275).*

18. Ekklesia-uskova

*”Raamatun mukaan ... kristikunta ... on **kaikkien Kristukseen uskovien seurakunta maan päällä**, kuten uskossa rukoilemme: ´minä uskon Pyhään Henkeen, pyhien yhteyteen`” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.93).*

*”Minä pyydän, että ihmiset olisivat minun nimeni suhteen vaiti eivätkä nimittäisi itseään luterilaisiksi, vaan kristityiksi. Mikä on Luther? Ei tämä oppi minusta ole, eikä minua ole ristiinnaulittu kenenkään edestä. Paavali ei voinut sietää, että kristityt nimittivät itseään hänen tai Pietarin mukaan. Kuinka sitten minä, vaivainen, haiseva matosäkki voisin antaa Kristuksen lasten nimittää itseään minun kurjan nimeni mukaan? **Ei niin rakkaat ystävät, vaan hävittäkäämme juuria myöten puoluenimet ja ottakaamme kristityn nimi hänen mukaansa, jolta oppimmekin on!** Minä en ole enkä tahdo olla kenenkään mestari. Yksin Kristus on meidän Mestariimme.”*

Martti Luther; Ole turvallisin mielin – kokoelmassaan.

JUMALA OMPI LINNAMME

1. Jumala ompe linnamme Ja vahva turva aivan, On miekkamme ja kilpemme Ajalla vaaran, vaivan. Se vanha vainooja, Kavala kauhea On kiivas kiukkuinen Ja julma, hirmuinen. Vain Herra hänet voittaa.

2. On turha oma voimamme Vääryyden valtaa vastaan, Me turman vallat voitamme Herrassa ainoastaan. Hän, Kristus, Kuningas, On Voitonruhtinas, Lyö joukot helvetin, Ne tallaa jalkoihin Ja voiton meille saattaa.

3. Maailma vaikk`ois täynnänsä Pimeyden enkeleitä. Päällemme syösten päänänsä, He eivät voita meitä. Ne raivotkohot vaan Ja syöskööt kiukkuaan, Ne saanehet jo on Herralta tuomion, Yks sana heidät kaataa.

4. Se sana seisoo vahvana, He ei voi sitä kestää. Kun kansamme on Jumala, Ken meiltä voiton estää. Jos veis he henkemme, Osamme onnemme, Ne heidän olkohon, Vaan meidän iät on Jumalan valtakunta.